

POLSKA AKADEMIA NAUK
Instytut Historii

KWARTALNIK
HISTORYCZNY

ROCZNIK LXIII

Nr 3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1956

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXIII

Nr 3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1956

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Leon Grosfeld, Witold Kula,
Bogusław Leśnodorski — redaktor
Janina Żurawicka — sekretarz

RADA REDAKCYJNA

Stanisław Arnold, Juliusz Bardach, Bronisław Biliński,
Iza Biezuńska, Rafał Gerber, Konstanty Grzybowski,
Henryk Jabłoński, Gerard Labuda, Kazimierz Lepszy,
Henryk Zieliński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. 62051

PANSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — WARSZAWA,
KRAK. PRZEDMIEŚCIE 79

<i>Nakład 4235 + 128 egz.</i>	<i>Oddano do składania 7.IV.56</i>
<i>Ark. wyd. 26,5, ark. druk. 17</i>	<i>Podpisano do druku 22.VI.56</i>
<i>Pap. druk. sat. kl. V, 70 g B1</i>	<i>Druk ukończono w czerwcu 56</i>
<i>Cena zł 15.—</i>	<i>Zam. 129 B-7-25909</i>

Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8.

S P I S T R E Ś C I

Ryszard Kiersnowski, Tadeusz Lalik, Janusz Tazbir, Andrzej Wyczański — Dyskusja nad makietą I tomu Historii Polski	3
*	
Juliusz Bardach — Niektóre kwestie sporne w zakresie historiografii, periodyzacji i dziejów Polski wczesnofeudalnej	15
Aleksander Gieysztor — Okres od połowy XII do połowy XV wieku w makiecie	31
Kazimierz Lepszy — Kilka uwag nad problemami Renesansu w podręczniku historii Polski	37
Stanisław Lorentz — Zagadnienie kultury artystycznej	48
*	
Niektóre wystąpienia dyskusyjne: Kazimierz Budzyk, Barbu T. Campina, Włodzimierz Dworzaczek, Stanisław Hoszowski, W. D. Koroljuk, Witold Kula, Marian Małowist, I. S. Miller, Jossef Perenyi, Gerhard Schilfert, Marian H. Serejski, F. P. Szewczenko	57
*	
Henryk Łowmiański — Końcowe uwagi redaktora tomu	101
* * *	
Wanda Moszczeńska — Społeczno-polityczna wymowa twórczości M. Handelsmana w latach 1905/7 i 1917/18. Z problematyki badań nad procesem przemian ideologicznych okresu imperializmu, część I	111

DYSKUSJA I POLEMIKA

Witold Kula — W sprawie naszej polityki naukowej	151
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

T. Manteuffel, Papięstwo i cystersi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w Polsce na przełomie XII i XIII w. — Kazimierz Tymieniecki	167
M. Krwawicz, Walki w obronie polskiego wybrzeża w roku 1627 i bitwa pod Oliwą — Jerzy Pertek	173

W. Kostuś, Władztwo Polski nad Lęborkiem i Bytowem — Henryk Lesiński	179
M. Kukiel, Czartoryski and European Unity, 1770—1861 — Irena Koberdowa	183
C. Bobińska, Marks i Engels a sprawy polskie do osiemdziesiątych lat XIX wieku — Wacław Długoborski	185
A. Lhotsky, Geschichte des Instituts für österreichische Geschichtsforschung 1854—1954 — Gerard Labuda	200

ŻYCIE NAUKOWE W KRAJU

Dyskusja nad II tomem Historii Polski (1764 — 1864) — Zbigniew Stankiewicz	206
W sprawie badań historycznych nad okresem II wojny światowej — Lucjan Dobroszycki	215

ŻYCIE NAUKOWE ZA GRANICĄ

Zagadnienia archeologiczne na rzymskim Kongresie Historyków — Aleksander Gieysztor	221
Historia starożytna na X Międzynarodowym Kongresie Historyków w Rzymie — Paweł Oliwa	228
Konferencja Szturowska w Bratysławie — Józef Magnuszewski	230
Geneza patrycjatu miejskiego w Europie Zachodniej, Przegląd badań — Ta-deusz Rosłanowski	232

KORESPODENCJA

W sprawie polskiego przekładu książki B. D. Griekowa, Chłopi na Rusi od czasów najdawniejszych do XVII w. — Wojciech Hejnosz	253
--	-----

*

Streszczenia w jęz. rosyjskim	255
Streszczenia w jęz. francuskim	261

СОДЕРЖАНИЕ

Рышард Керсновский, Тадеуш Лалик, Януш Тазбир, Анджей Вычанский -- Обсуждение макеты I тома Истории Польши	3
* *	
Юлюш Бардах — Некоторые спорные вопросы польской историографии, периодизации и истории раннефеодальной Польши	15
Александр Гейштор — Период от половины XII до половины XV века в макете	31

Казимеж Лепши — Примечания по вопросу Возрождения в Истории Польши	37
Станислав Лоренц — Вопросы культуры и искусства	48

*

Некоторые вопросы подлежащие обсуждению: Казимеж Будзык, Барбу Т. Кампина, Владимеж Двожачек, Станислав Хошовский, В. Д. Королюк, Витольд Куля, Мариан Маловист, И. С. Миллер, Иозеф Переный, Герхард Схильферт, Мариан Х. Серейский, Ф. П. Шевченко	57
--	----

*

Генрык Ловмянский — Заключительные замечания редактора тома	101
---	-----

* * *

Ванда Мощеньска — Социально-политическое содержание творчества М. Гандельсмана в междуреволюционные годы 1905/7—1917/18. К проблеме идеологических перемен в период империализма. Часть I	111
---	-----

ДИСКУССИЯ И ПОЛЕМИКА

Витольд Куля — О нашей научной политике	151
---	-----

РЕЦЕНЗИИ

Т. Мантойффель, Папство и цистерсы исключительно принимая во внимание их роли в Польше на переломе XII и XIII в. — Казимеж Тыменецкий	167
М. Крвавич, Борьба в защиту польского морского побережья в 1627 г. и сражение под Оливой — Ежы Пертек	173
В. Костусь, Господство Польши над Лемборком и Бытовом — Генрык Лесински	179
М. Kukiel, Czartoryski and European Unity, 1770—1861 — Ирена Кобердова	183
Ц. Бобинская, Маркс и Энгельс и польский вопрос до восьмидесятых годов XIX века — Вацлав Длугоборский	186
А. Lhotsky, Geschichte des Instituts für österreichische Geschichtsforschung 1854—1954 — Герард Лябуда	200

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ В СТРАНЕ

Дискуссионные прения над II томом Истории Польши (1764—1864) — Збигнев Станкевич	206
К вопросу исторических исследований периода II мировой войны — Люциян Доброшыцкий	215

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ ЗА ГРАНИЦЕЙ

Археологические проблемы на Конгрессе Историков в Риме — Александер Гейштор	221
Древняя история на X Международном Конгрессе Историков в Риме — Павел Олива	228
Штуровская конференция в Братиславе — Юзеф Магнушевский	232

КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ

К вопросу польского перевода книги Б. Д. Грекова, Крестьянство на Руси с давних времен до XVII в. — Войцех Гейноп 253

S O M M A I R E

Ryszard Kiersnowski, Tadeusz Lalik, Janusz Tazbir, Andrzej Wyczański — Discussion du Projet du I tome de l'Histoire de la Pologne	3
Juliusz Bardach — Problemes d'historiographie, de la periodisation et de l'histoire de la Pologne dans les débuts de la feodalité	15
Aleksander Gieysztor — Les XIII ^e , XIV ^e et XV ^e siècles dans le Projet	31
Kazimierz Lepszy — Quelques remarques sur les problèmes de la Renaissance dans le premier tome de l'Histoire de la Pologne	37
Stanisław Lorentz — Probleme de la culture artistique	48

*

Quelques interventions dans la discussion: Kazimierz Budzyk, Barbu T. Campina, Włodzimierz Dworzaczek, Stanisław Hoszowski, W. D. Koroljuk, Witold Kula, Marian Małcwiśt, I. S. Miller, József Perenyi, Gerhard Schilfert, Marian H. Serejski, F. P. Szewczenko	57
---	----

*

Henryk Łowmiański — Conclusions du Rédacteur	101
--	-----

* * *

Wanda Moszczeńska — Les idées sociales et politiques dans l'oeuvre de Marcel Handelsman pendant les années 1905/7 et 1917/18. Parmi les recherches sur les transformations idéologiques survenues pendant l'époque de l'imperialisme. I ^{ere} partie	111
---	-----

DISCUSSION ET POLÉMIQUE

Witold Kula — La question de notre politique scientifique	151
---	-----

CRITIQUES ET COMPTES — RENDUS

T. Manteuffel, La papauté, les cisterciens et leur rôle en Pologne à la fin du XII ^e et XIII ^e s. — Kazimierz Tymieniecki	167
M. Krwawicz, Luttés pour la défense du littoral polonais en 1627 et la bataille d'Oliwa — Jerzy Pertek	173
W. Kostuś, La souveraineté de la Pologne sur Lębork et Bytow — Henryk Lesiński	179
M. Kukiel, Czartoryski and European Unity, 1770—1861 — Irena Koberdowa	183
C. Bobińska, Marx et Engels et la question polonaise jusqu'à 1880 — Wacław Długoborski	185

A. Lhotsky, Geschichte des Instituts für österreichische Geschichtsforschung 1854—1954 — G e r a r d L a b u d a	200
---	-----

LA VIE SCIENTIFIQUE EN POLOGNE

Discussion sur le II tome de l'Histoire de la Pologne (1764—1864) — Z b i g n i e w S t a n k i e w i c z	206
La question des recherches historiques sur la période de la II ^e guerre mondiale — L u c j a n D o b r o s z y c k i	215

LA VIE SCIENTIFIQUE À L'ÉTRANGER

Les problèmes d'archéologie au Congrès International des Historiens à Rome — A l e k s a n d e r G i e y s z t o r	221
L'histoire ancienne au Congrès International des Historiens à Rome — P a w e ł O l i w a	228
Conférence sur Sztur à Bratislava — J ó z e f M a g n u s z e w s k i	230
La genèse du patriciat en Europe occidentale — T a d e u s z R o s ł a - n o w s k i	232

CORRESPONDENCE

Autour de la traduction polonaise du livre de B. D. Griekow, Les paysans de Ruthénie, depuis les temps les plus anciens au XVII ^e siècle — W o j - c i e c h H e j n o s z	253
---	-----

Z NOWOŚCI WYDAWNICZYCH

Jan Ferdynand Nax

WYBÓR PISM

PWN 1956, s. 387, zł 20,50

Lidia Winniczuk

TWÓRCZOŚĆ POETEK GRECKICH

Teksty greckie w przekł. K. Jeżewskiej

Biblioteka Meandra

PWN 1956, s. 158, zł 10,75

Brożek Jan

WYBÓR PISM

PWN 1956, s. 634, 346, zł. 60,—

STUDIA I MATERIAŁY Z DZIEJÓW WIELKOPOLSKI I POMORZA

Tom I, zesz. 2

PWN 1956, s. 357, mapy, zł 60,—

Maria Walentynowicz

DZIAŁALNOŚĆ PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKARZA

PWN 1956, s. 259, zł 16,50

I. I. Smirnow

POWSTANIE BOŁOTNIKOWA 1606—1607

PWN 1956, s. 524, zł 57,50

M. J. Siergiejenko

POMPEJA

Monografie popularnonaukowe

PWN 1956, s. 317, rys., zł 13,60

Czasopisma PWN, które ukazały się w ubiegłych latach mogą Czytelnicy otrzymać w sklepach antykwarycznych „RUCHU“. Sprzedaż i wysyłkę czasopism za zaliczeniem pocztowym prowadzą sklepy antykwaryczne „RUCH“ w Warszawie: ul. Wiejska 14, ul. Puławska 108.

WYDAWNICTWA INSTYTUTU HISTORII PAN

rok 1954

KONFERENCJA ŚLĄSKA INSTYTUTU HISTORII POLSKIEJ AKADEMII
NAUK. Wrocław 28.VI—1.VII.1953

Matowist Marian — STUDIA Z DZIEJÓW RZEMIOSŁA W OKRESIE KRY-
ZYSU FEUDALIZMU W ZACHODNIEJ EUROPIE w XIV i XV WIEKU .

SUPLIKI CHŁOPSKIE XVIII WIEKU. wyd. *Janina Leskiewiczowa, Jerzy
Michalski*

rok 1955

AKTA SEJMIKOWE WOJEWÓDZTWA KRAKOWSKIEGO. wyd. *Adam Przy-
boś*. t. II fasc. 2 1649—1660

AKTY POWSTANIA KOŚCIUSZKI. t. III wyd. *Włodzimierz Dzwonkowski,
Emil Kipa, Roch Morcinek*

Baumgart Jan — BIBLIOGRAFIA HISTORII POLSKIEJ ZA LATA 1950—1951
HISTORIA POLSKI. M a k i e t a pod red. *Tadeusza Manteuffla* i in. t. I do
roku 1764

INWENTARZE DÓBR SZLACHECKICH POWIATU KALISKIEGO t. I od XVI
do połowy XVII w. wyd. *Władysław Rusiński*

Kalabiński Stanisław — ANTYNARODOWA POLITYKA ENDEKJI W REWO-
LUCJI 1905—1907

Kronenberg Leopold — LISTY LEOPOLDA KRONENBERGA DO MIECZY-
SŁAWA WALIGÓRSKIEGO Z 1863 ROKU. Przygotował do druku *Ste-
fan Kieniewicz*

KSIĘGI REFERENDARII KORONNEJ Z DRUGIEJ POŁOWY XVIII WIEKU.
wyd. *Antonina Keckowa, Władysław Pałucki* t. I 1768—1780

Manteuffel Tadeusz — PAPIESTWO I CYSTERSI

MATERIAŁY DO DZIEJÓW SEJMU CZTEROLETNIEGO, t. I opracował
Janusz Woliński, Jerzy Michalski, Emanuel Rostworowski

Pietrzak-Pawłowska Irena — KRÓLESTWO POLSKIE W POCZĄTKACH
IMPERIALIZMU. 1900—1905

LA POLOGNE AU X-e CONGRES INTERNATIONALE DES SCIENCES HI-
STORIQUES A ROME

Ryszka Franciszek, Ziemba Stanisław — DWA DZIESIĘCIOLECIA „HUTY
KOŚCIUSZKO“